

מחשבה קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

יומא דף סב

מהר"ל דרוש על מצוות

כלל. ודבר זה תמצא הרבה שהשווי הוא גורם פירוד. ואצל לוט כתיב ג"כ כי אנשים אחים אנחנו. ואמרו ז"ל (ב"ר פמ"א) שהיה קלסתר פניהם שוים ונאמר עליהם הפרד נא מעלי. ובמדרש (שם) כשם שהפרדה אינה קולטת זרע כך אי אפשר להתערב בזרעו של אברהם הרי לך כי השווי והדמיון היא ההבדל והפירוד הגמור. והכל ידוע לחכימין מתוך שני שעירים אחד לה' ואחד לעזאזל ואלו שני שיערים היו דומים ושוים. וידוע כי אין חבור זכר לזכר ואינם מתאחדים להיות אחד וזה מפני שהם שוים ודומים והם נבדלים זה מזה אבל חבור היה אל דבר שאינו דומה לו ומתחבר עמו להיות אחד.

פחד יצחק פורים מאמר לה, ג

השוואה לשם הבלטת עומק ההבדלה. דוגמא טובהקת לעבודה זו משמשת היא ההלכה בעבודת יוה"כ, ששני השעירים צריכים להיות שווים בקומה, במראה ובדמים. הגע עצמך! הרי ההבדלה הכי תהומית, והכי מוחלטת היא ההבדלה בין להשם ובין לעזאזל. ודווקא כאן במקום החלט הכדלה תהומי, יש תנאי של שוויון גמור. אלא שהם הם הדברים. הבלטת עומק ההבדלה, באה היא דווקא על ידי שלטון הדמוי בכל השטחים העליונים, הנמצאים על גבם של המעמקים.

פרי צדיק שושן פורים אות ב'

שנהו להפיל גורלות ע"פ ה'. אך באמת מלינו במורה מנות גורל בשעירי יוה"כ"פ אף דשניהן שוין במראה ובקומה ובדמים (כמ"ש יומא סב.). ולמה הולך הגורל יקח הכהן א' לה' וא' לעזאזל. אכן השעיר לעזאזל אי' (ב"ר פ' סה) וגשא השעיר זה עשו איש שעיר את כל עונותם עונות חס והוא שהשי"ת מצרר שהוא החייב בכל חטאי ישראל עט"י הרע שנמלא בו בשרש נכנס גם בלב ישראל השאור שבעיסה וכתיב הלא את עשו ליעקב ואוהב את יעקב והייט אף שנדמה ח"ו במעשיו למעשה עשו וכן את מתנהג עשו בנגלה למראה עין כיעקב השי"ת דן את הלבבות ומצרר שישראל קשורים בשורש בהשי"ת משא"כ עשו. ולזה נלך גורל שמורה על רצון העליון דכל שבא בכבואה הוא הארה בדעת הנביא כש"נ במראה אליו אחרע. משא"כ הגורל שהוא רק מרצון העליון מעתיקא ואין לדעת המגריל חלק בו. וזה טעם מנות הגורלות בשעירי יוה"כ"פ.

ישראל קדושים לרבי צדוק הכהן אות ז'
זה הדומה לקרבן הוא דוגמת-השעיר לעזאזל, דלוקחין שניים השוין במראה וקומה ודמים ומגרילין עליהם. כי בעולם הזה נראים שניהם שוים, כי אין שום התגלות והיכר בעלמא דשקרא בין טוב ורע לאדם הרואה לעינים, רק ה' הרואה ללבב בחיק יוטל הגורל, ומה' כל מעשהו להיות אתה תומך גורלי על חלק הטוב,